

ab irato („la mânie”), expresie latină folosită pentru a caracteriza actul comis într-un moment de mânie.

abandonul de familie, infracțiune contra familiei, ce constă în fapta aceluia care, având obligația legală de întreținere față de o persoană: *a)* o părăsește, o alungă sau o lasă fără ajutor, expunând-o la suferințe fizice sau morale (de exemplu, soțul care își alungă soția din domiciliul conjugal, copilul care își alungă părintele din locuința comună, părintele care își părăsește familia, lăsând-o în nevoie); *b)* nu își îndeplinește, cu rea-credință, obligația de întreținere prevăzută de lege; *c)* nu plătește, cu rea-credință, timp de 2 luni, pensia de întreținere stabilită pe cale judecătorească. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar împăcarea părților înlătură răspunderea penală. Dacă părțile nu s-au împăcat, dar în cursul judecății inculpatul își îndeplinește obligațiile, instanța, când stabilește vinovăția, pronunță împotriva inculpatului o condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile pentru a dispune aceasta. Revocarea suspendării condiționate nu are loc decât în cazul în care, în cursul termenului de încercare, condamnatul săvârșește din nou infracțiunea de abandon de familie (art. 305 C. pen.). Potrivit noului Cod penal, constituie abandon de familie: *a)* părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor a celui

îndreptătit la întreținere, expunându-l la suferințe fizice sau morale; *b)* neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege; *c)* neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească. Conform noului Cod penal, constituie **a.f.** și neexecutarea cu rea-credință, de către cel condamnat, a prestațiilor periodice stabilite prin hotărâre judecătorească, în favoarea persoanelor îndreptățite la întreținere din partea victimei infracțiunii. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Fapta nu se pedepsește dacă, înainte de terminarea urmăririi penale, inculpatul își îndeplinește obligațiile. Dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul își îndeplinește obligațiile, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta (art. 378 noul C. pen.).

abandonarea și/sau alungarea unui animal a cărui existență depinde de îngrijirea omului, infracțiune prevăzută în art. 23 alin. (1¹) lit. c) cu trimitere la art. 6 alin. (2) lit. f) din Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor. Potrivit legii, abandonul constă în lăsarea unui animal aflat în proprietatea și în îngrijirea omului, pe domeniul public, fără hrană, adăpost și tratament medical.

abatere, încălcare a unor dispoziții legale care prezintă un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea și pentru care se prevăd sancțiuni nepe-nale, cum ar fi sancțiuni administrative, disciplinare ori judiciare. **A. administrativă** [sin. **contravenție**], faptă săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanță, hotărâre a Guvernului sau, după caz, prin hotărâre a consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau al sectorului municipiului București, a consiliului județean ori a Consiliului General al Municipiului București [art. 1 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor]. Prin sancționarea contravențiilor se urmărește apărarea valorilor sociale care nu sunt ocrotite prin legea penală. **A. disciplinară**, încălcarea de către o persoană a regulilor de ordine interioară stabilite în cadrul unei autorități sau instituții publice ori al unei societăți comerciale unde funcționează persoana respectivă (de exemplu, **a.** de la disciplina muncii, **a.** de la disciplina militară). **A.d.** săvârșite de persoanele condamnate la executarea unei pedepse privative de libertate sunt stabilite în art. 70 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal: *a)* prezența în zone interzise sau la ore nepermise în anumite zone din penitenciar ori nerespectarea orei de revenire în penitenciar; *b)* tulburarea în orice mod a orarului zilnic, a programului de muncă, a programelor socio-educative care se derulează în penitenciar; *c)* procurarea sau deținerea de bani, bunuri ori de alte valori, în alte condiții decât cele prevăzute de lege; *d)* comunicarea cu exte-

riorul prin mijloace de comunicare la distanță, în alte condiții decât cele prevăzute de lege; *e)* utilizarea în alte condiții decât cele prevăzute de lege a bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului; *f)* nerespectarea oricărei obligații care revine persoanei condamnate la executarea unei pedepse privative de libertate, potrivit dispozițiilor legii de executare a pedepselor, ale regulamentului de aplicare a acesteia, ale ordinelor emise în baza legii și ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, după punerea lor la dispoziție, dacă aceasta creează un pericol real pentru siguranța sau ordinea în penitenciar [v. și *sancțiune disciplinară*]. **A. judiciară**, încălcare săvârșită în cursul procesului penal, pentru care organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată poate aplica o amendă judiciară. **A.j.** sunt anume prevăzute în art. 198 C. proc. pen., respectiv în art. 283 noul C. proc. pen. și se săvârșesc prin: *a)* neîndeplinirea în mod nejustificat sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricăror alte lucrări, dacă prin aceasta s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal; *b)* neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citațiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere; *c)* lipsa nejustificată a martorului, precum și a persoanei vătămate, a părții civile sau a părții responsabile civilmente chemate să dea declarații sau părăsirea fără permisiune ori fără un

motiv întemeiat a locului unde urmează a fi audiate; *d*) lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu, fără a asigura substituirea, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea, în condițiile în care s-a asigurat exercitarea deplină a tuturor drepturilor procesuale; *e*) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuțiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, experților desemnați de organul judiciar în condițiile legii, agenților procedurali, precum și altor salariați ai instanțelor și parchetelor; *f*) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat; *g*) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite; *h*) neîndeplinirea de către orice persoană a obligației de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, a obiectelor ori a înscrisurilor cerute de acestea, precum și neîndeplinirea aceleiași obligații de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligații; *i*) nerespectarea obligației de păstrare în condițiile legii a obiectelor ridicate; *j*) neluarea, de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză, a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii; *k*) nerespectarea de către părți, apărătorii acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată în vederea asigurării solemnității și disciplinei

ședinței; *l*) nerespectarea de către avocații părților a măsurilor luate de către președintele completului de judecată în vederea asigurării solemnității și disciplinei ședinței, cu excepția situațiilor când aceștia susțin cereri, excepții, concluzii pe fondul cauzei, precum și atunci când procedează la audierea părților, martorilor și experților; *m*) manifestările ireverențioase ale părților, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau procuror; *n*) manifestările ireverențioase ale avocaților față de judecător sau procuror, după avertizarea în acest sens, cu excepția situațiilor când aceștia susțin cereri, excepții, concluzii pe fondul cauzei, precum și atunci când procedează la audierea părților, martorilor și experților; *o*) nerespectarea de către învinuit/suspect sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termenul prevăzut de lege, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal; *p*) neîndeplinirea de către martor a obligației de a încunoștința organele judiciare, în termenul prevăzut de lege, despre schimbarea locuinței pe parcursul procesului penal; *r*) neîndeplinirea în mod nejustificat de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta; *s*) abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici. În noul Cod de procedură penală [art. 283 alin. (4) lit. n)-q)] sunt prevăzute și alte **a.j.**, precum: *a*) neîndeplinirea de către furnizorii de servicii de telecomunicații, informative sau financiare a obligațiilor

de a colabora cu organele de urmărire penală; b) neîndeplinirea de către unitățile poștale sau de transport și de către alte persoane juridice care efectuează activități de transport sau transfer de informații a obligației de a reține și preda procurorului scrisorile, trimerile poștale sau obiectele la care se face referire în mandatul depus de judecător sau în autorizația emisă de procuror; c) neîndeplinirea de către furnizorii de servicii sau persoana în posesia căreia sau care are sub control lista apelurilor telefonice efectuate sau primite de la un anumit post telefonic a obligației de a colabora cu organele de urmărire penală. Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune (de exemplu, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor sau contra intereselor publice ori neglijență în serviciu), și nici răspunderea disciplinară, atunci când fapta săvârșită de cel sancționat constituie și o încălcare a disciplinei profesionale (de exemplu, nu înlătură sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate expertului contabil sau contabilului autorizat potrivit O.G. nr. 65/1994 privind organizarea activității de expertiză contabilă și a contabililor autorizați ori experților tehnici judiciari potrivit O.G. nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară). Neîndeplinirea unor sarcini procesuale care constituie **a.j.** poate atrage și o altă consecință procesuală (de exemplu, aducerea cu mandat a martorului, expertului sau interpretului) [v. și *amendă judiciară*].

aberratio ictus („devierea loviturii”), expresie latină folosită pentru a denumi ipoteza când, din cauza unei mânuiri

greșite a mijloacelor de executare a infracțiunii, s-a deviat acțiunea către alt obiect, obținându-se un alt rezultat decât acela urmărit de autor (de exemplu, autorul a urmărit să îl împuște pe X, însă, din cauza manevrării greșite a armei, glonțul l-a lovit pe Y). Se admite că răspunderea penală a autorului nu este influențată de această împrejurare.

abolitio criminis („desființarea crimei”), expresie latină folosită pentru a denumi ipoteza în care legea penală nouă nu mai prevede ca infracțiune o faptă care în trecut era incriminată (de exemplu, Codul penal de la 1968 nu mai prevede ca infracțiune fapta de sinucidere prin tragere la sorți pe care o prevedea art. 469 C. pen. de la 1937) [v. și *dezincriminare*].

abolitionism, curent de opinie care susține necesitatea suprimării (abolirii) unor reglementări și instituții inumane sau înjositoare (de exemplu, abolirea sclaviei, a muncii forțate sau obligatorii, a traficului cu ființe umane, abolirea pedepsei cu moartea, a torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante). În domeniul dreptului penal, ideile abolitioniste s-au afirmat începând din secolul al XVIII-lea, avându-l ca promotor pe C. Beccaria (1738-1794), și au reușit să se impună mai ales după cel de-al Doilea Război Mondial, prin politica ONU de abolire a sclaviei, a muncii forțate, a torturii și a pedepselor inumane sau degradante, precum și a pedepsei cu moartea, deși aceasta nu a fost încă abolită în unele state. În dreptul penal român, pedeapsa cu moartea este interzisă prin art. 22 alin. (3) din Constituție, iar sclavia, tortura, traficul de persoane, supunerea la

muncă forțată sau obligatorie au fost incriminate.

abordaj, 1. asalt, atac asupra unei nave (de către altă navă). **2.** ciocnirea a două nave sau ciocnirea unei nave de un obstacol. Când ciocnirea are ca urmare avarierea gravă a unei nave civile, atrage răspunderea penală a persoanei vinovate, potrivit art. 12 din Legea nr. 191/2003 privind infracțiunile la regimul transportului naval, iar când se referă la nave militare, potrivit art. 345 C. pen., respectiv art. 428 noul C. pen. [v. și *coliziunea*].

abrevierea termenului, ipoteză în care legea permite modificarea termenelor prin micșorarea duratei acestora [de exemplu, potrivit art. 186 alin. (3) C. proc. pen., respectiv art. 269 alin. (3) noul C. proc. pen.]; în cazul în care ziua în care se sfârșește termenul fixat pe luni sau pe ani cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni (astfel, termenul de o lună început la 31 ianuarie expiră la 28 sau 29 februarie, iar dacă este de 3 luni, expiră la 30 aprilie). Potrivit art. 135 alin. ultim C. pen., procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate reduce termenele de reabilitare judecătorească (noul Cod penal nu mai prevede această posibilitate).

abrogarea legii penale/a legii de procedură penală, desființarea sau scoaterea din vigoare, prin lege, a unei legi penale/de procedură penală anterioare (**a.** totală) sau a unei anumite dispoziții penale/de procedură penală dintr-o lege anterioară (**a.** parțială). **A. expresă**, când într-un act normativ se arată, în mod explicit, că o anumită lege anterioară

sau o dispoziție dintr-o lege anterioară este abrogată. Același caracter îl are însă și **a.** printr-o formulă generală, de exemplu, în legea nouă se prevede că „se abrogă orice dispoziții contrarii”. **A. tacită**, când legea nouă, reglementând aceeași materie (indiferent dacă este incompatibilă cu reglementarea anterioară sau există numai un anumit paralelism între ele), înlătură implicit legea veche (ca tehnică legislativă, este recomandabil ca legile penale și cele de procedură penală să fie abrogate expres).

absența nejustificată, infracțiune contra ordinii și disciplinei militare, care constă în fapta militarului în termen sau concentrat, inclusiv până la gradul de sergent, de a lipsi nejustificat de la unitate sau serviciu mai mult de 24 de ore, dar nu mai mult de 3 zile (art. 331 C. pen.). Pedepsa aplicată militarului în termen se execută într-o închisoare militară. Forma agravată a infracțiunii constă în **a.n.** a oricărui militar de la unitate sau serviciu, care a depășit 4 ore, dar nu mai mult de 24 de ore, în timp de război. În noul Cod penal este incriminată ca infracțiune contra capacității de luptă a forțelor armate **a.n.** a oricărui militar de la unitate sau de la serviciu, care a depășit 4 ore, dar nu mai mult de 24 de ore, în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență (art. 413 noul C. pen.). Pentru infracțiunea de **a.n.**, acțiunea penală se pune în mișcare numai la sesizarea comandantului.

absența nejustificată sau refuzul persoanelor fizice legal chemate de a presta servicii în interes public pentru prevenirea, localizarea și înlăturarea urmărilor unor dezastre, săvârșită în timpul

stării de asediu, de urgență, de mobilizare sau de război, infracțiune prevăzută în art. 35 din Legea nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public. Conform legii, cetățenii apti de muncă pot fi chemați pentru prestări de servicii în interes public, constând în efectuarea unor lucrări sau desfășurarea unor activități în caz de declarare a mobilizării parțiale sau totale a forțelor armate ori a stării de război, la instituirea stării de asediu sau de urgență, atât pentru prevenirea, localizarea, înlăturarea urmărilor unor dezastre, cât și pe timpul acestor situații [v. și *stare de asediu; stare de război; stare de urgență*].

absolvire de pedeapsă, nepedepsirea unei persoane trimise în judecată, atunci când nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii penale sau când, deși aceste condiții sunt îndeplinite, au intervenit anumite cauze (de exemplu, amnistia, grațierea, prescripția ș.a.) care înlătură răspunderea penală ori în caz de renunțare la pedeapsă în situațiile și în condițiile prevăzute de lege [v. și *achitare*].

absorbție, **1.** sistem de sancționare a concursului de infracțiuni, care constă în aplicarea pedepsei celei mai grave în care sunt absorbite celelalte pedepse [v. și *concurș de infracțiuni*]. **2.** modalitate sub care se poate înfățișa infracțiunea complexă, când este construită în așa fel încât absoarbe în conținutul său obiectiv o acțiune sau inacțiune care, prin ea însăși, luată separat, constituie infracțiune [v. și *infracțiune complexă*]. **3.** modalitate prin care formele de participație mai ușoare se contopesc cu cele mai grave (de exemplu, instigarea absoarbe complicitatea, autoratul absoarbe

instigarea și complicitatea), atunci când se săvârșesc în legătură cu aceeași infracțiune [v. și *participație*]. **4.** modalitate prin care formele infracțiunii se contopesc între ele (de exemplu, actele pregătitoare în actele de executare și acestea din urmă în infracțiunea consumată), atunci când se săvârșesc în legătură cu aceeași infracțiune.

abținere, obligația persoanei (judecător, judecător de drepturi și libertăți, judecător de cameră preliminară, procuror, magistrat-asistent, organ de cercetare penală, grefier de ședință) incompatibile, potrivit legii, de a se abține de a participa la procesul penal, arătând, totodată, după caz, președintelui instanței, procurorului care supraveghează cercetarea penală sau procurorului ierarhic superior că se abține de a participa la procesul penal, cu arătarea motivului de incompatibilitate. Declarația de **a.** se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate [art. 50 C. proc. pen., respectiv art. 66 alin. (2) noul C. proc. pen.]. **A.** judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluționează de un alt complet de judecată, în ședință secretă, fără participarea celui ce declară că se abține. Examinarea declarației de **a.** se face de îndată, ascultându-se procurorul, când este prezent în instanță, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține. Când **a.** privește cazul de incompatibilitate referitor la rudenția între judecători (art. 46 C. proc. pen.), între procuror, magistratul-asistent sau grefierul de ședință și unul dintre membrii completului de judecată [art. 49 alin. (1) C. proc. pen.], instanța, admitând **a.**, stabilește care

dintre persoanele arătate în textele menționate nu va lua parte la judecarea cauzei. În caz de admitere a cererii de **a.**, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin. Când pentru soluționarea **a.** nu se poate alcătui completul, cererea se soluționează de instanța ierarhic superioară. În cazul în care găsește întemeiată **a.** și din acest motiv nu se poate alcătui completul de judecată la instanța competentă să soluționeze cauza, instanța ierarhic superioară desemnează o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat cererea. Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins **a.** nu este supusă niciunei căi de atac. În cursul urmăririi penale, asupra **a.** persoanei care efectuează cercetarea penală ori a procurorului se pronunță procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior. Procurorul este obligat să soluționeze **a.** în cel mult 3 zile, printr-o ordonanță. **A.** care privește pe procuror se soluționează, în același termen și în aceleași condiții, de către procurorul ierarhic superior. Aceleași reguli se aplică și în cazul **a.** expertului și interpretului. Potrivit noului Cod de procedură penală (art. 68), **a.** judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară se soluționează de un judecător de la aceeași instanță, iar **a.** judecătorului care face parte din completul de judecată se soluționează de un alt complet. **A.** magistratului-asistent se soluționează de completul de judecată, iar **a.** grefierului de către judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de completul de judecată. Cu privire la **a.** persoanei care efectuează urmărirea penală, noul Cod de procedură penală prevede că aceasta

se soluționează de către procurorul care supraveghează urmărirea penală, în cel mult 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac [art. 69 alin. (3)]. În același mod și în același termen se soluționează, de către procurorul ierarhic superior, **a.** procurorului [art. 70 alin. (3)] [v. și *incompatibilitate; recuzare*].

abuz, denumire dată anumitor încălcări ale legalității. **A. de drept**, exercitarea unui drept cu rea-credință sau într-un mod care contravine scopurilor pentru care a fost acordat. **A. de drept procesual**, modalitate a **a.d.** care constă în exercitarea abuzivă a unui drept procesual. **A. funcționarului**, faptă prin care funcționarul își încalcă cu intenție îndatoririle de serviciu, prin neîndeplinirea unui act ori prin îndeplinirea lui defectuoasă. În anumite condiții, această faptă constituie infracțiune (art. 246, art. 247, art. 249 C. pen., respectiv art. 297 noul C. pen.). Unele manifestări de **a.** ale funcționarului în procesul penal constituie abateri judiciare. Împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii se poate face plângere (art. 275-278¹ C. proc. pen., respectiv art. 336-341 noul C. proc. pen.), iar încălcările de lege din activitatea de judecată se îndreaptă prin exercitarea căilor de atac.

abuzul de autoritate, infracțiune contra capacității de luptă a forțelor armate, ce constă în fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale ale inferiorului sau subordonatului sau îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu (art. 419 noul C. pen.).

abuzul de încredere, infracțiune contra patrimoniului, care constă în fapta celui care, deținând cu orice titlu (depozit, mandat, gaj, locațiune etc.) un bun mobil al altei persoane, și-l însușește, dispune de el sau îl folosește pe nedrept ori refuză a-l restitui (de exemplu, neresituiră sau înstrăinarea obiectelor împrumutate ori luate cu chirie sau lăsate amanet etc.). Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar împăcarea părților înlătură răspunderea penală (art. 213 C. pen., respectiv art. 238 noul C. pen.).

abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor, infracțiune contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii, care constă în fapta debitorului de a înstrăina, ascunde, deteriora sau distruge, în tot sau în parte, valori ori bunuri din patrimoniul său ori de a invoca acte sau datorii fictive în scopul fraudării creditorilor, precum și fapta persoanei care, știind că nu va putea plăti, achiziționează bunuri ori servicii producând o pagubă creditorului. Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate (art. 239 noul C. pen.).

abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, 1. infracțiune de serviciu sau în legătură cu serviciul, care constă în fapta funcționarului public sau a funcționarului care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu intenție, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o vătămare a intereselor legale ale unei persoane (art. 246 C. pen.). Pentru această infracțiune, dacă s-a pricinuit o pagubă, este prevăzută și o cauză de reducere sau de înlocuire a pedepsei, și

anume, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la soluționarea cauzei în primă instanță, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar. Dispozițiile arătate nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de aceste prevederi (art. 74¹ C. pen.). În noul Cod penal, **a.s.c.i.p.** este prevăzut în art. 297, care a unificat într-un singur text dispozițiile referitoare la abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, contra intereselor publice și prin îngrădirea unor drepturi. 2. infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție, prevăzută în art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, care se săvârșește atunci când, prin comiterea infracțiunii de **a.s.c.i.p.**, funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial. Tentativa se pedepsește. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii. 3. infracțiune în legătură directă cu infracțiunile de corupție, cu infracțiunile asimilate acestora sau cu infracțiunile

împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzută în art. 17 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii.

abuzul în serviciu contra intereselor publice

1. infracțiune de serviciu sau în legătură cu serviciul, care constă în fapta funcționarului public sau a funcționarului care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei alte unități dintre cele la care se referă art. 145 C. pen. sau o pagubă patrimonialului acesteia (art. 248 C. pen.). Pentru această infracțiune, dacă s-a pricinuit o pagubă, este prevăzută și o cauză de reducere sau de înlocuire a pedepsei, și anume, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecății, până la soluționarea cauzei în primă instanță, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar. Dispozițiile arătate nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de ace-

lași gen, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de aceste prevederi (art. 74¹ C. pen.). În noul Cod penal, **a.s.c.i.p.** este prevăzut în art. 297, care a unificat într-un singur text dispozițiile referitoare la abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, contra intereselor publice și prin îngrădirea unor drepturi. **2.** infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție, prevăzută în art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, care se săvârșește atunci când, prin comiterea infracțiunii de **a.s.c.i.p.**, funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial. Tentativa se pedepsește. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii. **3.** infracțiune în legătură directă cu infracțiunile de corupție, cu infracțiunile asimilate acestora sau cu infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzută în art. 17 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii.

abuzul în serviciu în formă calificată, varianta calificată a infracțiunii de abuz în serviciu, care se realizează atunci când faptele incriminate în oricare dintre variantele acesteia au avut consecințe deosebit de grave (art. 248¹ C. pen.). Pentru această infracțiune, dacă s-a pricinuit o pagubă, este prevăzută și o cauză de reducere sau de înlocuire a

pedepsei, și anume, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la soluționarea cauzei în primă instanță, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceleași condiții este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naționale, se aplică o sancțiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar. Dispozițiile arătate nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune de același gen, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de aceste prevederi (art. 74¹ C. pen.). În noul Cod penal se prevede că, în cazul în care abuzul în serviciu a produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate (art. 309) [v. și *consecințe deosebit de grave*].

abuzul în serviciu prin îngădirea unor

drepturi. 1. infracțiune de serviciu sau în legătură cu serviciul, care constă în îngădirea, de către un funcționar public sau un funcționar, a folosinței sau a exercițiului drepturilor vreunui cetățean ori crearea pentru acesta a unor situații de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA (art. 247 C. pen.) (de exemplu, funcționarul public care refuză angajarea unei

persoane pentru vreunul dintre motivele arătate sau care refuză eliberarea unui act în aceleași condiții etc.). În noul Cod penal, **a.s.î.d.** este prevăzut în art. 297, care a unificat într-un singur text dispozițiile referitoare la abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor, contra intereselor publice și prin îngădirea unor drepturi. 2. infracțiune asimilată infracțiunilor de corupție, prevăzută în art. 13² din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, care se săvârșește atunci când, prin comiterea infracțiunii de **a.s.î.d.**, funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial. Tentativa se pedepsește. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii. 3. infracțiune în legătură directă cu infracțiunile de corupție, cu infracțiunile asimilate acestora sau cu infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, prevăzută în art. 17 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție. Urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, iar dispunerea confiscării speciale și luarea măsurilor asigurătorii sunt obligatorii [v. și *discriminare*].

acceptarea de către operatorii de depozite/incineratoare, în vederea eliminării, a deșeurilor introduse ilegal în țară și/sau a deșeurilor introduse în țară în alte scopuri decât cel al eliminării și care nu au putut fi utilizate în scopul pentru care au fost introduse, infrac-

țiune prevăzută în art. 53 alin. (1) lit. f) din O.U.G. nr. 78/2000 privind regimul deșeurilor. Tentativa se pedepsește. Constatarea și cercetarea infracțiunii se fac din oficiu de organele de urmărire penală, conform competențelor legale. În sensul ordonanței, deșeu este orice substanță sau orice obiect de care deținătorul se debarasează, are intenția sau obligația de a se debarasa.

acceptarea operațiunilor financiare efectuate în mod fraudulos, 1.

infracțiune contra patrimoniului, care constă în acceptarea unei operațiuni de retragere de numerar, încărcare sau descărcare a unui instrument de monedă electronică ori de transfer de fonduri, cunoscând că este efectuată prin folosirea unui instrument de plată electronică falsificat sau utilizat fără consimțământul titularului său, precum și acceptarea uneia dintre operațiunile menționate, cunoscând că este efectuată prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive. Tentativa se pedepsește (art. 251 noul C. pen.). **2.** infracțiune prevăzută în art. 28 din Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, republicată, ce constă în acceptarea unei operațiuni privind transferuri de fonduri, altele decât cele ordonate și executate de către instituții financiare, retrageri de numerar, respectiv încărcarea și descărcarea unui instrument de monedă electronică, cunoscând că este efectuată prin folosirea unui instrument de plată electronică falsificat sau utilizat fără consimțământul titularului său, prin utilizarea neautorizată a oricăror date de identificare sau prin utilizarea de date de identificare fictive. Tentativa se pedepsește. Infracțiunea se constată de către

autoritățile publice competente, care înaintează actul de constatare la organul local de urmărire penală [v. și *instrument de plată electronică*].

acceptarea sau păstrarea însărcinării de cenzor ori acceptarea însărcinării de expert cu încălcarea dispozițiilor legale,

infracțiune prevăzută în art. 277 alin. (1) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, care constă în încălcarea dispozițiilor din lege referitoare la cazurile de incompatibilitate a cenzorilor, respectiv a celor referitoare la cazurile de incompatibilitate a experților. Acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

acces la un sistem informatic, tehnică specială de supraveghere sau cercetare, care constă în pătrunderea într-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanță, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei rețele, în scopul de a identifica probe [art. 138 alin. (3) noul C. proc. pen.] [v. și *percheziție informatică*].

acces liber la justiție, drept fundamental al omului, componentă a dreptului la un proces echitabil, consacrat în art. 21 din Constituție, art. 6 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, și art. 6 par. 1 din Convenția europeană a drepturilor omului. **A.I.j.** înseamnă dreptul oricărei persoane de a se putea adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, garantându-se că exercitarea sa nu poate fi îngrădită prin nicio lege. Ca mijloace procedurale concrete de care pot uza cetățenii pentru a exercita dreptul de **a.I.j.**, Codul de pro-

cedură penală prevede plângerea în fața judecătorului împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată și căile de atac ordinare și cele extraordinare împotriva hotărârilor judecătorești [v. și *dreptul la un proces echitabil; dreptul la un recurs efectiv*].

accesul cu arma de vânătoare în zona strict protejată și în zona-tampon din cuprinsul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, infracțiune prevăzută în art. 43 cu referire la art. 39 lit. z³) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006. Potrivit legii, fapta prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni indiferent de modul și de mijloacele de săvârșire, de scopul urmărit, de împrejurările în care a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și de conduita făptuitorului. Constatarea faptei se face, în afara organelor de urmărire penală, și de către personalul salariat cu atribuții de ocrotire a vânatului din cadrul autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, autorității publice centrale care răspunde de protecția mediului și gestionarilor fondurilor de vânătoare, precum și de un alt personal de specialitate împuternicit în acest scop de către conducătorul autorității publice centrale care răspunde de silvicultură. Bunurile care au servit la săvârșirea infracțiunii, inclusiv mijloacele de transport, se confiscă, iar permisul de vânătoare al celui care a săvârșit fapta se retrage și se anulează, în condițiile legii. Conform Legii nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, rezervație a biosferei este zona geografică cu suprafețele de uscat și de ape,

inclusiv terenuri aflate permanent sub ape, în care există elemente și formațiuni fizico-geografice, specii de plante și animale care îi conferă o importanță biogeografică, ecologică și estetică deosebită, cu valoare de patrimoniu natural național și universal, fiind supusă unui regim special de administrare în scopul protecției și conservării acesteia, prin dezvoltarea așezărilor umane și organizarea activităților economice în corelare cu capacitatea de suport a mediului deltaic și a resurselor sale naturale. Conform O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, zonele tampon sunt cele care au rol de protecție a zonelor strict protejate și în care sunt admise activități limitate de valorificare a resurselor disponibile, în conformitate cu autorizațiile date de administrația rezervației.

accesul cu arma de vânătoare, altfel decât purtată în toc, în parcuri naționale, în rezervații științifice, în zonele cu protecție strictă sau în zonele de protecție integrală din ariile naturale protejate cuprinse în fonduri cinegetice, infracțiune prevăzută în art. 43 cu referire la art. 39 lit. g) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006. Potrivit legii, fapta prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni indiferent de modul și de mijloacele de săvârșire, de scopul urmărit, de împrejurările în care a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și de conduita făptuitorului. Constatarea faptei se face, în afara organelor de urmărire penală, și de către

personalul salariat cu atribuții de ocrotire a vânatului din cadrul autorității publice centrale care răspunde de silvicultură, autorității publice centrale care răspunde de protecția mediului și gestionarilor fondurilor de vânatoare, precum și de un alt personal de specialitate împuternicit în acest scop de către conducătorul autorității publice centrale care răspunde de silvicultură. Bunurile care au servit la săvârșirea infracțiunii, inclusiv mijloacele de transport, se confiscă, iar permisul de vânatoare al celui care a săvârșit fapta se retrage și se anulează, în condițiile legii. Conform O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, parcurile naționale sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecția și conservarea unor eșantioane reprezentative pentru spațiul biogeografic național, cuprinzând elemente naturale cu valoare deosebită sub aspectul fizico-geografic, floristic, faunistic, hidrologic, geologic, paleontologic, speologic, pedologic sau de altă natură, oferind posibilitatea vizitării în scopuri științifice, educative, recreative și turistice; rezervațiile științifice sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecția și conservarea unor habitate naturale terestre și/sau acvatice, cuprinzând elemente reprezentative de interes științific sub aspect floristic, faunistic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic sau de altă natură; zonele cu protecție strictă sunt zonele din ariile naturale protejate, de mare importanță științifică, ce cuprind zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus; zonele de

protecție integrală cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul ariilor naturale protejate. Potrivit O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului, aria naturală protejată este zona terestră, acvatică și/sau subterană, cu perimetru legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită. Fondul cinegetic reprezintă unitatea de gospodărire cinegetică constituită din fauna de interes cinegetic și suprafața de teren indiferent de categoria acestuia, indiferent de proprietar și astfel delimitată încât să asigure o stabilitate cât mai mare faunei de interes cinegetic în interiorul său. Potrivit Legii nr. 407/2006, nu se includ în fondurile cinegetice suprafețele din intravilan, precum și zona strict protejată și zona tampon din cuprinsul Rezervației Biosferei „Delta Dunării”.

accesul fără drept la un sistem informatic, infracțiune prevăzută în art. 42 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției. Fapta este mai gravă dacă este săvârșită în scopul obținerii de date informatice sau prin încălcarea măsurilor de securitate. În noul Cod penal este incriminat „accesul ilegal la un sistem informatic”, ca infracțiune contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice. Fapta este mai grav pedepsită atunci când este săvârșită în scopul obținerii de

date informatice, precum și atunci când este comisă cu privire la un sistem informatic la care, prin intermediul unor proceduri, dispozitive sau programe specializate, accesul este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori. Tentativa se pedepsește (art. 360 noul C. pen.) [v. și *date informatice; sistem informatic*].

accesul ilegal la un sistem informatic, v. și *accesul fără drept la un sistem informatic*.

accesul ilicit în arenele sportive, infracțiune prevăzută în art. 31 din Legea nr. 4/2008 privind prevenirea și combaterea violenței cu ocazia competițiilor și a jocurilor sportive, care constă în fapta persoanei căreia i s-a interzis accesul la unele competiții sau jocuri sportive de a se afla în arena sportivă unde se desfășoară o competiție sau un joc sportiv de genul celor pentru care s-a dispus interdicția. Față de învinuit sau inculpat se poate dispune măsura de siguranță a interzicerii accesului la competițiile sau jocurile sportive, pe o perioadă de la unu la 2 ani, care se adaugă la perioada pentru care s-a dispus inițial măsura. Constatarea infracțiunii se face de către jandarmi și polițiști. În înțelesul legii, arena sportivă reprezintă spațiul care cuprinde terenul de sport unde se desfășoară competiția sau jocul sportiv, precum și tribunele pentru spectatori.

accesul la bazele electronice de date, posibilitate acordată de lege procurorului sau instanței de a avea acces la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat, în vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea pro-

cedurilor. Organele administrației publice care dețin baze electronice de date sunt obligate, la rândul lor, să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în condițiile legii (art. 184¹ C. proc. pen., respectiv art. 267 noul C. proc. pen.).

accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice, variantă a infracțiunii de pornografie infantilă, prevăzută în art. 374 alin. (3) noul C. pen. Tentativa se pedepsește [v. și *materiale pornografice cu minori; pornografia infantilă*].

accesarea cu intenție de către persoane neautorizate a sistemelor electronice de tranzacționare, de depozitare sau de compensare-decontare, infracțiune prevăzută în art. 279 alin. (2) din Legea nr. 297/2004 privind piața de capital. Sistemul electronic de tranzacționare este cel care oferă posibilitatea de a realiza în regim computerizat totalitatea operațiunilor specifice activității de tranzacționare: editarea și introducerea de ordine de bursă, executarea tranzacțiilor, accesul la informațiile referitoare la tranzacții și decontarea tranzacțiilor, inclusiv istoricul acestora, precum și diverse alte informații relevante cu privire la tranzacționare. Sistemul de compensare-decontare este un contract încheiat între trei sau mai mulți participanți, fără a lua în considerare un posibil agent de decontare, o posibilă contraparte centrală, o posibilă casă de compensare sau un posibil participant

indirect, cu reguli comune și contracte standardizate pentru execuția ordinelor de transfer al instrumentelor financiare între participanți, autorizat de C.N.V.M. sau altă autoritate competentă a statelor membre, după caz.

accesarea neautorizată a documentelor din arhiva electronică, infracțiune prevăzută în art. 20 din Legea nr. 135/2007 privind arhivarea documentelor în formă electronică. Conform legii, arhiva electronică reprezintă sistemul electronic de arhivare, împreună cu totalitatea documentelor în formă electronică arhivate, iar sistemul electronic de arhivare reprezintă sistemul informatic destinat colectării, stocării, organizării și catalogării documentelor în formă electronică, în scopul conservării, consultării și redării acestora. Titular al dreptului de dispoziție asupra documentului este persoana fizică sau juridică proprietară sau, după caz, emitentă a documentului, care are dreptul de a stabili și modifica regimul de acces la document, conform legislației în vigoare.

accesibilitatea probei, însușire a unui mijloc de probă de a fi mai ușor de administrat de către un subiect procesual decât de către acela care avea obligația să îl înfățișeze. În acest caz, organul judiciar poate să oblige subiectul procesual căruia îi este mai ușor să procure proba să o administreze. De exemplu, instanța de judecată, în baza rolului său activ, poate cere procurorului să prezinte înscrisul propus în apărare, dacă apreciază că inculpatului, persoană neoficială, i-ar fi mai greu să procure actul respectiv.

accesul cu detectoare de metale și utilizarea lor în zonele cu patrimoniu

arheologic, fără autorizare prealabilă, infracțiune prevăzută în art. 26 din O.G. nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată. Tentativa se pedepsește, iar detectoarele se confiscă. În înțelesul ordonanței, prin zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat se înțelege terenul în care, ca urmare a cercetării arheologice, au fost descoperite bunuri care fac parte din patrimoniul arheologic.

accesul tuturor tipurilor de autovehicule, cu excepția celor pentru aprovizionare și întreținere, în zona dunelor, a plajelor și a habitatelor vulnerabile, infracțiune prevăzută în art. 81 alin. (1) lit. k) din O.U.G. nr. 202/2002 privind gospodărirea integrată a zonei costiere. În înțelesul ordonanței, habitatele sensibile sunt zonele în care viața plantelor sau a animalelor ori a habitatelor lor sunt fie rare, fie foarte valoroase, iar zona costieră este spațiul geografic situat la contactul mării cu uscatul, incluzând apele de coastă de suprafață și subterane și terenurile adiacente, inclusiv apele de suprafață și subterane aferente acestora, puternic interconținute și în imediata apropiere a liniei țărmului, insule și lacuri sărate, zone umede în contact cu marea, plaja și faleza.

accident, eveniment întâmplător, de cele mai multe ori cu consecințe dăunătoare și care, uneori, este susceptibil de a atrage răspunderea penală. **A. ecologic**, eveniment produs ca urmare a unor neprevăzute deversări/emisii de substanțe sau preparate periculoase/poluante, sub formă lichidă, solidă, ga-

zoasă ori sub formă de vapori sau de energie, rezultate din desfășurarea unor activități antropice necontrolate/bruște, prin care se deteriorează ori se distrug ecosistemele naturale și antropice (art. 2 pct. 1 din O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului). În înțelesul ordonanței, ecosistemul reprezintă complexul dinamic de comunități de plante, animale și microorganisme și mediul abiotic, care interacționează într-o unitate funcțională. **A. de aviație**, eveniment legat de operarea/utilizarea unei aeronave, care se produce între momentul în care o persoană se îmbarcă la bordul acesteia, cu intenția și cu dreptul legal de a efectua un zbor, și momentul în care toate persoanele aflate la bord sunt debarcate și în cursul căruia: a) o persoană este rănită grav sau mortal, datorită faptului că se găsește în aeronavă, în contact direct cu orice parte a aeronavei, inclusiv cu bucățile care se detașează din aceasta, expusă direct jetului (aspirației sau suflului motoarelor ori elicelor), cu excepția cazurilor în care rănilile se datorează unor cauze naturale, autorărilor sau sunt produse de altă persoană ori a cazurilor în care rănirile sunt produse în afara zonei ce este în mod normal disponibilă pasagerilor sau membrilor echipajului; b) aeronava suferă deteriorări sau o cedare de structură, care alterează caracteristicile de rezistență structurală, de performanță și de zbor și care, în mod normal, necesită o reparație importantă sau înlocuirea componentelor afectate, cu excepția defectării motorului ori deteriorării, când deteriorarea este limitată la motor, capote sau la accesoriile sale ori când este vorba despre deteriorări limitate la elice, la extremitățile aripii,

pneuri, frâne, carenaje sau mici înfundări ori perforații în înveliș; c) aeronava a dispărut sau este total inaccesibilă (art. 3 pct. 3.1 C. aerian civil). **A. de cale ferată**, distrugerea sau degradarea importantă adusă materialului rulant de cale sau altor instalații feroviare în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport ale căilor ferate (art. 277 C. pen., respectiv art. 333 noul C. pen.). Legea penală incriminează faptele care pot avea ca urmare producerea unui **a. de cale ferată** (art. 273-276 C. pen., respectiv art. 329-332 noul C. pen.). **A. de circulație**, evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții: s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc, a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau a mai multor persoane ori avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale, în eveniment a fost implicat cel puțin un vehicul în mișcare (art. 75 din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată). **A. de muncă**, vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu, indiferent de natura juridică a contractului în baza căruia se desfășoară activitatea, și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile, invaliditate ori deces [art. 5 lit. g) din Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă]. **A. de navigație**, abordajul cu pagube materiale importante, avarierea gravă a unei nave ori distrugerea sau degradarea importantă de instalații și bunuri de orice fel [art. 12 alin. (1) din Legea nr. 191/2003 privind infracțiunile la regimul transpor-